

MAGYAR LAP

3. évfolyam

Taxa postalá plátitá in nóm
aprobárit Dir. Gen. PTT No

Hírek és Hírlapírók Köre
BUDAPEST
VII., Erzsébet-körút 9-11.

Főszerkesztő
és a szerkesztésért felelős:
dr. Paál Árpád

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP
VI. évfolyam, 232 (1674) szám * Péntek, 1937 november 12

Főmunkatárs:
dr. Gyárfás Elemér

Ellenzéki pártvezérek véleményét hallgatta meg a király a belpolitikai helyzet megoldásáról

Jorga liberális kormányt, Vaida saját magát ajánlotta.
Béke készül az ó-liberálisok és a gheorghisták között
A kormányválság megoldásának hatféle lehetősége is van

Bucuresti. Saját tud. A belpolitikai válság lefolyása abban a mederben történik, amint azt lapunk hasábjain már régebben előreláttuk. A királyi kihallgatások, melyek két héttel ez előtt kezdődtek meg és a király csehszlovákiai tartózkodásának idejére megszakadtak, tovább folytatódnak. Miután Ófelsége most már ismeri a mai kormánypart vezetőinek felfogását a belpolitikai helyzetről, szerdán az ellenzéki pártvezérek kihallgatására került sor. Szerdán délután fél 4 órakor először Jorga Miklós jelent meg a királyi palotában, ahol háromnegyed 5 óráig tartózkodott. Midőn a több, mint egy óráig tartó kihallgatásról eltávozott, az öt megrohamozó újságírókhoz így szólt:

— Semmit sem mondhatok, mert én csak egyszere magánember vagyok...
— És mi van az utódlással? — kérdezték tovább az újságírók.
— Miért? — tréfálkozott Jorga. — talán meghalt valaki?

Jorga tréfásan odavetett szavai villámgyorsan befutották a politikai börtönt és azokból általában azt következtették, hogy a liberális párt további kormányzásának esélyeire újabb kilátás van.

Jorga ugyanis, mint ismeretes, Ófelségének belső meghitt embere, aki általában jól szokott tájékozódni a helyzetről.

Azután Vaida jelent meg a királynál, aki már 4 órakor a palotához érkezett s ott várta, hogy sor kerüljön rá. A Frontul Romanesc vezére öt órától hat óráig volt bent a királynál. Kijövet ezt mondta az újságíróknak:

— Előadtam az uralkodónak mi az álláspontom és igyekeztem megvilágítani előtte, hogy a sajtó találgatásai milyen zűrzavart teremtetek a közvéleményben.

A liberálisok előtérbe kerültek, a nemzeti parasztpártiak reménykednek

A legutóbbi hírek szerint a gheorghisták-kormányzásnak az esélyei megnövekedtek.

A reggeli lapok ugyanis azt az érdekes hírt közlik, hogy azok a tárgyalások, amelyek a liberális párt és Bratianu György között folytak Cancicov pénzügyminiszter közvetítésével, sikeres befejezéssel kecsegtetnek. Tegnap este Bratianu György Cancicov társaságában megjelent Bratianu Dinu pártelnökkel, akivel hosszabb megbeszélést folytatott.

Ezután a megbeszélés után Cancicov felkereste Tatarescu miniszterelnököt, akinek beszámolt a Bratianu Györggyel folytatott tárgyalásokról. A lapok tudni vélik, hogy a megegyezésnek Bratianu György és a liberális

Vaida után Iunian volt rövidebb kihallgatás, majd Costachescu fogadta a király, aki azonban állítólag nem mint a Nemzeti Parasztpárt alelnöke jelent meg, hanem mint a Iasi Ferdinánd Király Kulturális intézője és ismertette Ófelsége előtt az alapítvány helyzetét.

A kihallgatások során Jorga a liberális kormányzás folytatását ajánlotta, Vaida természetesen Frontul Romanesc-kormányt kért, Iunian választási kormány megalakításának szükségessége mellett foglalt állást, Costachescu pedig, — saját kijelentése szerint — nem is érintette a politikai kérdést.

Ma fogadja a király Mihalachet, Gogát, Gh. Bratianut, Mironescut és esetleg még egyszer Vaidát. Péntekre van kitűzve Averescu tábornagy kihallgatása és utána következik a parlament két házának elnöke. Lepedatu és Saraciu.

Habár a sajtó tele van találgatásokkal a belpolitikai kibontakozást illetően, egyelőre eddig még semmiféle kézzelfogható jel nincs, amiből arra lehetne következtetni, mi lesz a válság kialakulása. Az eddigi kihallgatásokból és találgatásokból a következő lehetőségeket lehet felállítani:

1. Liberális kormány a Frontul Romanesc közreműködésével.
2. Centrum-kormány Mironescu elnöklete alatt a vaidisták és a nemzeti parasztpárt ügynevezett centristáinak bevonásával.
3. Tiszta liberális kormány.
4. Liberális kormány a gheorghisták bevonásával.
5. Választási kormány Iunian elképzelése szerint az összes pártok közreműködésével.
6. Tiszta nemzeti parasztpárti kormány Michalache elnökletével.

párt között már nincsen semmi akadálya és annak feltételeit már ma irásba foglalják.

Viszont a nemzeti parasztpárt körében sem fogyatkozik a derűlátás. Mihalache senkivel sem akar együttműködni és reméli, hogy megbízatást kap a kormányhatalom átvételére. A nemzeti parasztpárt reményeit azokra a tárgyalásokra alapítja, amelyeket II. Károly király csehszlovákiai vadászata során folytatott Benes cseh köztársasági elnökkel. Hír szerint ugyanis Benes kifejezetten kérte az uralkodót arra, hogy demokratikus kormányzat kezébe tegye le az ország sorsát. Már pedig a nemzeti parasztpárt saját maga tartja a demokrácia legtisztább letéteményesének és a legszármottevőbb demokratikus irányú pártjának.

Németek és lengyelek

Bécs, november 10.

(S. I.) — Kilenc hónapig tárgyaltak a németek és lengyelek, míg az ünnepélyes államfői nyilatkozatokra sor került és a kisebbségek nagy előléptetése megtörtént: tárgyakból személyek lettek.

A két államfőnek — a németnek és a lengyelnek — közös és egyidejű lépésében ez egyszer a külsőség a lényeg: az európai kisebbségek számára igen fontos esemény az, hogy a német és a lengyel államnak új kisebbségi politikáját az érdekelt kisebbségi nemzetek képviselői előtt hirdették ki, mégpedig maguk — az érdekelt államfők.

Nem hunyunk szemet azelőtt, hogy ez a szokatlanul ünnepélyes külsőség, melyről ma az egész világ sajtója cikkezik, bizonyos hiányosságokat lakargat. A kilenc hónap azzal telt el, hogy a németek — az államfőnek személyes sürgetésére — a legkülönbözőbb formákban kétoldalú szerződéseket indítványoztak a kisebbségek jogainak kölcsönös biztosítására, a lengyelek pedig — ugyancsak a legváltozatosabb formákban — kitértek a felhívás elől. A vörös fonál, mely ezeket a lengyel ellenvetéseket összefűzi, az volt, hogy az ilyen kétoldalú szerződés az állam szuverenitását sérti, mert ajtót nyit a beavatkozások előtt.

Ezért kapott az államfői nyilatkozatokban külön hangsúlyt az, hogy a nevezetes lépés a nemzeti szuverenitások legkisebb sérelme nélkül történt. Ez nyilván sokkal fontosabb volt a lengyeleknek, mint a németek számára. A szuverenitás korlátlan örendelkezési jogot jelent, ez pedig a nagy és hatalmas népek előjoga. A kisebbek és gyengébbek ezért ragaszkodnak görcsösen a szavakhoz és a formákhoz, melyek a látszatokat őrzik.

A kérdés azonban most sokkal inkább az, hogy mennyi a külpolitikai látszat a berlini és varsói ünnepélyes nyilatkozatokban és mennyi a valóság bennük — a kisebbségi nemzetek számára.

Azok, kiket ez a fordulat kellemetlenül érint, arra teszik a hangsúlyt, hogy a legünnepélyesebb nyilatkozat is gyenge „Ersatz” a felszülézi egyezmény helyében, mely tudvalevőleg július 15-én — tizenöt éves nyugalmi állapot után — végérvényesen lejárt. Callonder, a népszövetségi megbízott elhagyta állomáshelyét és ezzel a német-lengyel kisebbségi viszonyból eltűnt a pártatlan bíraskodás szelleme. Helyét a politika és a gyűlölködés foglalta el. Ami körülbelül egyet jelent.

A másik oldalról erre azt válaszolják, hogy ez az egyezmény csak Felsősziléziára vonatkozik, az államfői nyilatkozatok pedig az egész kisebbségi otthonterületet veszik védelmük alá, mégpedig a határok mindkét oldalán. Azt kell tehát eldönteni, mi több: az államfők ünnepélyes hitvallása, vagy a szerződések, melyeket valahol, poros irodai íróasztalokra ismeretlen és múlandó alminiszterek írnak alá.

Nem tagadjuk, hogy az utóbbi felfogás felé hajlunk. Ennél az utóbbi megoldásnál mindenekelőtt — több a tanu. Azonkívül ezek a nyilatkozatok sem jelentenek egyebet, mint szerződést, mégpedig a többség és a kisebbség között. Az államfők ünnepélyes kijelentéseket tettek arról a politikáról, melyet kisebbségeik-

kel szemben kormányzatuk követni akar, a kisebbségi nemzetek képviselői pedig elfogadták azokat: az egyetértés bizonyításához, a jogi konszenzus-hoz nem szükséges a papiros. A népek között a szerződések amúgy is egyedül erkölcsi alapon nyugszanak. Ha ez nincs meg, semmi sem marad meg belőlük. A kényszer a nemzetközi jogban — háborút jelent. Mihelyt azonban kitör a háború, a szerződések amúgy is megszűnnek.

A kérdés tehát ezek után már csak az, mekkora ezekben a nyilatkozatokban az igazi, a tiszta erkölcsi tartalom. Az őszinte akarat, hogy a kisebbségi kérdést kölcsönösen és igazán megoldják.

Nem kétséges, hogy közrejátzottak egyéb szempontok is. Az 1934 január 26-án aláírt tíz éves német-lengyel paktum épsége egyelőre mindkét fél számára egyformán fontos. Egészen különböző okokból. A németek számára tényleg, a lengyeleknek inkább a látszat kedvéért. Ezt az épséget azonban komolyan veszélyeztette a kisebbségi kérdésnek az a kiéleződése, mely a két állam között július 15 óta bekövetkezett.

A valóságban tehát a külpolitikai szempontnak újra csak a kisebbségi probléma a forrása. Ennek a kérdésnek pedig nagyobb erkölcsi súlyt adnak az ünnepélyes és világszerte szélhébent-hosszában megtárgyalt államfői szavak, mint három soros hírek bizonyos államközi szerződések aláírásáról. Legalább négy hétre, mondják a lengyelországi kisebbségek.

Mi nem akarunk ilyen borúlátók lenni, bár tökéletesen megértjük ezt a jelkiállapotot. Különösen, ha arra a sorsra gondolunk, melyre a kisebbségvédő szerződések jutottak a legfőbb politikai fórum, a Nemzetek Szövetségének magas védnöksége alatt. Itt 53 államfő ünnepélyes nyilatkozatáról volt szó. A politika azonban nem matematika és megtörténhetik, hogy 53 kevesebb, mint egy.

Az államfői szavak egyébként igen szépek és kielégítőek. Új csak az, ami nincs bennük: a gazdasági és kulturális egyesülések jogát felülre hangsúlyozzák, de éppen olyan felülre hallgatnak — a politikai szervezkedésről. Ezt nem minden káröröm nélkül különösen a csehországi sajtó emeli ki.

Ez bizony hiány, de meglehetősen érthető hiány — az adott esetben. A lényeg újra csak az, hogy meg lesz-e legalább a gazdasági és kulturális érvényesülés szabadsága. A választás mindenesetre nem könnyű, ha úgy teszük fel a kérdést, hogy mi a jobb: formai politikai jogok, néhány teljes tehetetlenségre ítelt kép-

viselő a parlamentben, de teljes kulturális és gazdasági jogtalanság, avagy valóban teljes gazdasági és kulturális szabadság mellett az a megalázó jogtalanság, hogy a kisebbségi nemzetek nem vehetnek részt forma szerint sem a közös állam politikai vezetésében?

Ha a cseheknek igazuk van, úgy nagyjában ezt mondják a varsói és berlini nyilatkozatok. Ujat — az adott esetben — ez sem jelent. A Reichstag-ban ezidőszent nincs len-

gyel képviselő, azt a két németet pedig, kik a lengyel felsőházban üldögélnek — az államfő nevezte ki.

Akárhogy jött létre, a kísérlet új és érdekes. Olyan valami, mint a próbakő vagy a vizsga. Megtudjuk rövidesen, mennyire nőtt az adott szó becsülete a nemzetközi politikában. Mivelhogy egyéb dolguk rövidesen amúgy sem lesz, a kisebbségeknek bőven marad idejük az ilyen lélektani folyamatok figyelésére.

Idegenek árasztják el Franciaországot

Párizsból írják: Franciaországnak komoly gondot okoz az idegenek állandóan növekvő befoglalása. A Dél-Franciaországban letelepülő spanyolok és olaszok száma egyre nő. Sok francia városban van már kizárólagos idegen-negyed, ahol franciául nem is beszélnek. Toulouse-ban nagyon sok olasz nyelvű cégtábla van. Észak-Franciaországot és Párizs környékét a lengyelek lepték el. Arabok is nagy csoportokban települnek meg Párizsban és környékén. Egyes ipari központokban, például Argenteuilban, az idegen nyelvek már háttérbeszorították a franciát. Ha az okokat keressük, elsősorban a francia születések végtelenül csökkent számára kell gondolnunk. A megüresedő munkahelyekre nincs elég francia jelentkező. Ezeket természetesen az ide-

genek foglalják el. Különös veszélyt jelent a földműves osztály fogyatkozása a negyven óras munkahét bevezetése óta. A francia földműves nem akar többet dolgozni, mint az ipari munkás. A földműves fiatalok ezért a városba húzódnak és a gyárakban keresik a rövidebb munkaidőt. A földbirtokot nagyon sokszor potom áron adják el. Természetesen idegen, olasz és spanyol vásárló akad elég. Az eladó földbirtokok száma egyre nő.

A másik igen csábító tény az idegenek számára a francia jogegyenlőség. Az idegenek éppen olyan jogai vannak, mint a franciának. És ez nemcsak az alkotmány betűje, hanem életel, amely a közéletben is érvényesül. A belügyminiszter, Dormoy, külön megerősítő nyilatkozatot is tett ilyen értelemben.

Francia körök ma már bírálják, sőt támadják ezt a jogegyenlőséget. Érveik ma már nagyon is helytállóak. A bevándorlás útján ugyanis nagyon sok nemkívánatos és veszélyes elem jött Franciaországba és szóródik szét a francia nép között. Franciaország az összes nemzetek nemkívánatos elemeinek a gyűjtőhelye. Aki hazájában rossz fát tett a tűzre, az Franciaországban új otthont talál.

A ma oly gyakran előforduló véres zavargások alkalmával egyre több külföldit tartóztatnak le. A tury-i zavargások alkalmával kiűnt, hogy a pusztítók és gyújtogatók nagy részét Észak-Afrika legrosszabb hírű szölgletéből bevándorolt arab bandák képezik. A spanyol polgárháború nyomán a kommunisták egész rajokban tódulnak Franciaországba. Emlékeztetés, hogy a Németországban menekülő zsidók is elözönlötték Párizs utcáit és kávéházait.

Egyre gyakoribb Franciaországban a hang, amely a bevándorlási törvény revízióját kéri a francia nép létérdekében.

TANQUEREY—CZUMBEL A TÖKÉLETES ÉLET ASZKETIKA és MISZTIKA

Kapható a „Magyar Lapok” könyvostályán 1.

Kitűnő utmutató papok részére a lelkek vezetéséhez. Szerzeteseknek elsőrendű segítőtárs a lelki élet elmélyítéséhez. A keresztény élettelenségességre törekvő világiaknak nélkülözhetetlen. Tudományos értékét könnyed és kellemes stílusa, világos és gyakorlati szerkesztése nagyban emeli. A több mint ezer oldalas könyv, — amely finom indiai papíron készült és azért alig nagyobb egy nagyobb méretű ima-

könyvvel —
ára: 230 lei

Hu, a pirosszemű bagoly

Írta: Illosvay Gusztáv

Mélyen bent az erdőben, ahol a fáknak már csak a tetejükön volt némi lombjuk és ahol a fák tövén fehérkalapos nagy gombák nőttek, egy nagy odvas tölgyfában élt Hu, a pirosszemű bagoly. Nappal rendszerint bent ült az oduban és aludt vagy gondolkodott és hallgatta a szű percegését vagy a fadarázs egyhangú zümmögését, aki fészket épített az egyik kéregdarab alá.

De este, mikor a fák között egészen sötétlett, akkor a holdsütötte tisztás szélén, ami úgy ragyogott, mint egy ezüst szőnyeg, megjelent egy nagy fekete árnyék. A holdfényben játszadozó nyulak pedig összebújtak és úgy mondogatták egymásnak: „Vigyázzatok! Hu vadászni jár!”

Hu pedig röpült tovább, nagy piros szeméit kimeresztette és az erdőben meg a tisztáson futkózó egerek csak akkor látta, amikor a fák között már beivagodott piciny bundájukba és amikor már lehetetlen volt kikerülniük Hu hegyes csőrét.

Sok-sok vérfolt feketellett már a földön, de a nagy bagoly, még mindig ott keringett a tisztás fölött. Olyan alacsonyan repült, hogy szinte súrolta a magasabb fűszálakat, mikor fentről a levegőből, halk cincogó hang hallatszott.

Az odu nyílását sápadt holdfény öntötte el és Hu két nagy szeme vörösén izzott, mint az erdész cigarettája, aki éppen akkor ment el a fa alatt, puskáját vállravezve és halkán fűtőrészve, ahogy szokta. És akkor megszólalt Cikk, a denevér, akivel minden éjjel találkozott.

Hu! Te, aki olyan öreg vagy, hogy arra is

emlékszel, amikor ez a tölgyfa még olyan vékony volt mint Pelének, a mókusnak a lába, aki a fa tetején lakik, kérlek téged, mesélj nekem mindenféle csodálatos dolgokról, amiket csak te tudsz, mert neked nagy szemed van és mindent másképp látsz, mint a többiek.

Hu egy pillanatra behunyta szemét és úgy kérdezte: — Meséljek? De mondd, Cikk, miről meséljek neked?

Cikk pedig megrázkódott és felborzolódtott a szőre, amint felelt.

Beszélj nekem az emberről, Hu! Az emberről, aki itt ment el a fa alatt és aki a dörgő botot vitte a vállán.

Jó — szóló Hu és két szeme beleparázslott az éjszakába amint mesélni kezdett.

Tél volt és nagyon hideg. A föld vastagon be volt hintve azzal a fehér porral, ami tavasszal vízzel lesz és minden egér elbujt a föld alá és csak itt-ott találtam néha egy-egy nyulat amit megehettem.

Az erdőnek minden lakója odagyűlt, ahol a nagy szőnyeg volt a barlangok várméi, amiben az ember és állatai laknak és aminek az ablaka épp olyan világosságot csinál éjszaka, mint a nagy égen maszó sárga bogár, mert ott mindig találtunk valami ennivalót, amit az ember vagy az asszonya tettek ki.

Minden erdőlakó hálás volt ezért és igyekezett minél kevesebb kért okozni a fabarlang körül.

Mondom, semmi baj sem történt egy bizonyos napig, amikor egy reggel az ember és asszonya kijöttek a barlangjuk elé. Az ember lefelé mutogatott a földre, ahol a fehér por egészen piros volt, mint az én szemem, mert át volt itatva vérrrel és az egyik fabarlangban három buta tyúk feküdt átharapott torokkal.

Cikk szorosabbra húzta össze a szárnyait és úgy susogta maga elé: „Vér!”

Igen vér — folytatta Hu — és ez nagyon nagy baj volt, mert az ember aznap bement az erdőn túl a többi fa- és kőbarlangok közé és két kutyát hozott magával, akik olyan erősek voltak, mint a nagy barna medve és akik attól kezdve mindig ott szaladgáltak a ház körül és nem engedték meg a közelbe se senkit.

De két nappal később megint véres volt minden, sok toll feküdt szanaszét a földön és az asszony nagy sivitást csinált a tyúkok miatt.

A többi erdőlakó pedig ezalatt éhezett, mert az ember haragos volt és semmit sem tett ki, amit meg lehetett volna enni, csak egy csapóvasat, ami Kráót, a hollót ütötte agyon, aki pedig nem tehetett semmiről. Mert hiszen az egész erdőben mindenki tudta, hogy Stix, a menyét bántja az ember madarait.

Halk reccsenés hallatszott és egy vékony kis hang köszönt: Jó egészséget Hu és neked is Cikk! Megengeditek, hogy ide kapaszkodjam?

Hu volt, a patkos orru denevér, az éjszakai erdő hírhordója, aki mindent, mindenkinél jobban tudott és aki mindenbe beleütközött a tőpé orrát.

Jó, de csöndbe légy! Hu mesél! — sziszegte Cikk halkán.

Miről mesél?

Magáról, meg a dörgőbotos emberről!

Hu szemében pedig megint kigyúlt a vörös fény, amint folytatta.

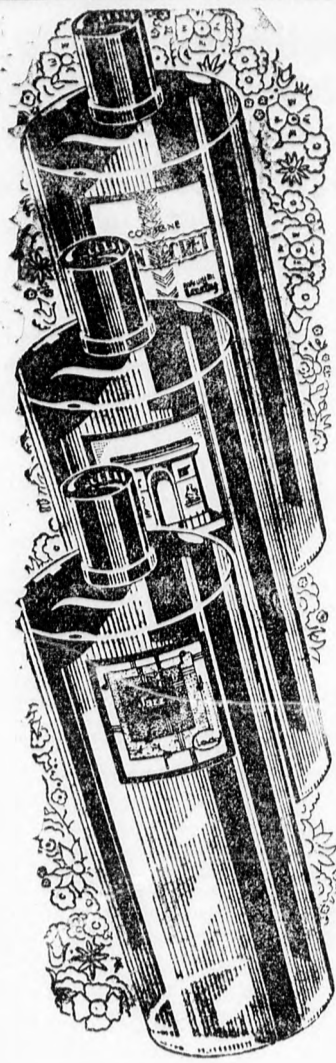
Mondom, mindenki tudta, hogy Stix a tettes, de senkisért mert szólni, hiszen ismerték őt és nagyon félték tőle.

Oh, pirosszemű — vágott közbe Hil, de te bezzeg nem féltél Stix fogától és megfogtad, mert te sokkal erősebb vagy, mint az az undok me-

Felülmulhatatlanok – utánozhatatlanok

A Lady gyár kreációit nem lehet utánozni, azok egyedülállóak.

A parfümgyártáshoz sok művészet és mesteri érzék kell. A Lady gyár a parfümgyártás művészetében kiváló szakemberek közreműködését biztosította a maga számára. Az ő segítségével és háta a gazdag technikai és anyagi forrásoknak, amelyek felett ez a mintavállalat rendelkezik, sikerült a készítmények egész sorát előállítani, amelyek azonnal és véglegesen a „márka-cikkek” sorába kerültek. A kölnivizes üvegcsé, amely a Lady gyár címekéjét viseli, minden tekintetben kétszeres értéket képvisel. A nyersanyagok minősége, az illó olajok finomsága, de főleg a gyártási módszer — mindmegannyi alkatelem, amelyet nem szabad figyelmen kívül hagyni.

Al Lady

GYÁRTMANYOK:
MON ATOUT
JOCKEY CLUB
CHAT NOIR
JAZZ
PERLE DE PARIS
MON SECRET

A Lady gyártmányok felsőbbrendűsége vitán felüli!

kaphatók LEZÁRT ÜVEGCSEKBE UGYAN AZON AZ ÁRON mint a kimért kölnivizek.

Megingott a spanyol köztársasági kormány helyzete

Prieto hadügyminiszter is lépéseket kíván tenni a fegyverszünet megkötésére

Párizsból jelentik: A Journal bayonnei értesülése szerint a spanyol köztársasági kormány helyzete megingott. Hír szerint a Negrin kormány rövidesen lemond. Prieto hadügyminiszter, aki aggasztó híreket kapott a harcokról, állítólag maga is lépéseket kíván tenni Salamancában a fegyverszünet megkötésére. Ez a lépés összhangban állana az egész lakosság óhajával.

A brüsszeli értekezlet feloszlás előtt

Franciaország is konzuli megbízottakat küld a nemzeti Spanyolországba

Brüsszélből jelentik: Szerdán este Eden, Delbos és Norman Dawis tüzetesen megtárgyalták a távolkeleti kérdést. Politikai körökben azt hiszik, hogy a Sanghaiban történt katonai fejlemények még jobban háttérbe szorították a közvetítés és egyeztetés kérdését. A nyugati nagyhatalmak képviselői valószínűnek

tartják, hogy Japán tagadó választ ad. Más hírek szerint Eden és Delbos a spanyol kérdéssel tárgyalnak. Hír szerint Delbos elvi hozzájárulást hozott Párizsból ahhoz az indítványhoz, hogy Franciaország is ügynököket küldjön ki Salamancába.

OLASZORSZÁG SÜRGETI ANGLIÁT A RÓMA-BERLIN IRÁNTI MEGEGYEZÉSRE.

Rómából jelentik: Az „Informazione Diplomatica” Chamberlain keddi beszédével foglalkozva, többek között a következőket írja:

— Római politikai körök megállapítják, hogy Chamberlain nem várja és nem is reméli a róma-berlini tengely meggyöngyülését és megegyezést keres a két országgal, tekintet nélkül azok belső kormányzati rendszerére. Figyelemreméltó, hogy Chamberlain erre vonatkozó kijelentései a bolsevistaellenes egyezmény megkötése után hangzottak el, mely egyezményt az angol sajtó olyan kedvetlenül fogadott. Chamberlain kijelentései azt mutatják, hogy a miniszterelnök politikai megnyilatkozásai változatlanul összefüggő és logikus irányban haladnak. Nem volna szabad azonban halogatni a tárgyalások megindítását és azok mielőbbi befejezését.

Nacionalista irek bombamerénylete a belfasti kadett-iskola épülete ellen!

Londonból jelentik: Ulster fővárosában, Belfastban a kadett-iskola épületére bombát dobtak. A bomba az épület előtt lévő járdára esett és nagyobb pusztítást okozott. A merényletet valószínűleg ir nacionalisták követték el. A belfasti sajtóirodában szintén bomba robbant és elpusztította a helyiség berendezését. A merényletnek itt sem volt emberáldozata.

nyét és én különben is sokkal jobban tudom, hogy ez hogy történt, mert láttam.

Láttad? — kérdezte Hu és piros szeme rámeredt Hilre — láttad?

Láttam! — cincogta vissza Hil — és el is tudom mondani neked ha akarod.

Hát mond el mindentudó kis Hil! Mond el mit láttál.

Igen, én ott aludtam a fabarlang teteje alatt — kezdte Hil — és arra az éjszakára kijöttem, mert nagyon hideg volt és mozogni akartam egy kicsit és akkor láttam, hogy te, ó dicső piros szemű Hu, ott ülsz egy nagy kopasz fa tetején és lefelé beszélsz a földre, ahol Stix szaladgál össze-vissza igen idegesen. Így volt Hu?

Igy, így. Stixnek a szája pedig egész piros volt, mert megint megharapott egy csomó tyúkot és még a bundája is véres volt.

És akkor te kérdezted tőle egész udvariasan, hogy miért hántja az ember madarait és hogy miért nem vadászik becsületesen, mint a többi állat, de akkor ő mindenféle csínyát mondott és azt is mondta rád, ó dicső Hu hogy piszkos veréb vagy, meg hogy felmászik a fára és megölt téged is, ha sokat beszélsz.

Igen, ezt mondta! — mormogott Hu.

És akkor már igen sokan voltunk és a nyulak, meg az aggancsok ijedten makogtak, amikor látták, hogy Stix felszalad a fára, mert mindenki csak azt kívánta, hogy neked ne legyen semmi bajod. Stix pedig, amikor felért, mondott neked valamit.

Azt mondta, hogy holnap reggelre egy nagyfejű verébbel kevesebb lesz az erdőben — sivitotta Hu és karmai mélyen belevágódtak a faterégrebe

Ezt mondta, — kacagott kárörvendve Hil, — pedig egy menyéttel lett kevesebb. Mert akkor Stix el akarta kapni a torkodat, de te beleragadtál a bundájába és nem eresztetted el még akkor sem, amikor a lábamba harapott és még akkor sem, amikor kirágtá a hasadon a bőrt, hogy csak úgy repült szét a tollad és hogy ő még véresebb lett. Amikor azután leestetek a fáról a nagy verekedésben, akkor odahúztad egészen közel a fabarlanghoz, úgyhogy a kutyák megéreztek a szagát és vonítani kezdtek, az ember pedig felébredt a nagy zajra, ki jött, de magával hozta a dörgő botot is és amikor meglátott titeket, nagyot kiáltott. Te pedig eleresztetted erre Stix-et és fölrepültél a fára, de még nem is értél föl egészen, mikor a dörgő bot elordította magát és egy csomó ólmot köpött Stix oldalába, Stix pedig ettől kinyújtózott és amikor az ember felemelte, már nem mozgott egy picit se. Így volt, Hu?

Igy, — szólt Hu. Stix meghalt, de te élsz és én nagyon örülök ennek rád! — szólt Cikk, de úgy látna, hogy aludni menjünk.

Velem jössz, Hu? Megyek. Jó alvást — szólt Hil és leejtette magát a fáról.

Jó alvást és a viszontlátásra Hu — szólt Cikk is és pár pillanat múlva eltűntek a fabarlang irányában.

Hu egy darabig szótlánul meredt utánuk, azután halkán morogta maga elé: Azt mondta nekem, hogy nagyfejű veréb, de meghalt. Hu él és Stix halott. És így van ez jól.

Mégegyszer belemeresztette szemét a hajnali szürkéségbe, azután fázósan összerázkódott és egy ugrással eltűnt a barlangjában.

Palesztina fővárosában visszaállítják az ostromállapotot

Meggyilkolták a jeruzsálemi mecset gondnokát. — Az angol katonaság rögtönítélő bíróság elé állítja a zavargókat

Jeruzsálemből jelentik: A régi városban újabb támadások történtek és ezért a hatóságok elhatározták az ostromállapot visszaállítását. Anfari sejtet, a jeruzsálemi mecset köztisztelőiben álló gondnokát meggyilkolták. Egy jemeni zsidót megsebesítettek és egy arabot megöltek.

Az egyre tartó nyugatalanságra való tekintettel az angol hatóságok katonai törvényeket állítottak fel és november 13-ától kezdve az engedély nélküli fegyvertartás, bombatartás, lövöldözés, rombolás és az állampolgárok káros irányban való befolyásolása címén emelt vádak e törvények elé tartoznak. A katonai törvények a felsorolt bűncselekmények miatt halálbüntetést vagy súlyos szabadságvesztést róhatnak ki. Az ítéletet az angol haderő

főparancsnoka erősíti meg és fellebbezésnek nincs helye.

A ZSIDÓK HÁLANYILVANITASA GÖRÖGORSZÁG IRÁNT.

Athénből jelentik: A szaloniki főrabbi zsidó előkelőségekből álló küldöttség élén kutyabőrre irt levelet nyújtott át Metaxas görög miniszterelnöknek. A levélben közli, hogy Metaxas nevét beirták az izraeliták védelmezőjének aranykönyvébe. A főrabbi kifejezte a görögországi zsidók háláját és hódolatát György király és a nemzeti kormány iránt. Metaxas köszönetet mondott a figyelemért, kiemelve a görögök és a zsidók évszázados meleg viszonyát. Görögország — ugymond — mindig gyermekeinek tekintette a zsidókat, a zsidók pedig hazájuknak Görögországot.

Belpolitikai kérdéssé nőtt Magyarországon a valuta-csempészek elleni razzia

Ruppert Rezső interpellált a képviselőházban. — Széll József belügyminiszter a ház helyeslése között kifejtette, hogy az intézkedést nem lehet telekezeti sérelemként felfogni

Budapestről jelentik: A magyar főváros jellegzetes zsidónegyedében pár nappal ezelőtt razzia volt, amely többszáz utlevél nélküli egyén előállításával végződött. Ezek közül 36 letartóztatásban maradt, mint olyan, aki alaposan volt gyanúsítható tilos valutaárulással. Az ügy miatt egyes lapokban is nagy támadás indult a rendőrség ellen, míg más lapok a rendőrség intézkedését védték.

Szerdán a képviselőházban Ruppert Rezső liberális képviselő interpellációt is mondott ebben az ügyben, s azt állította, hogy a razzia és az ennek során végbevitt házkutatások törvénytelen eljárások voltak, amellyel kiméltlenül történtek. Az interpellációra

Széll József belügyminiszter azonnal válaszolt, s mindgyárt beszéde elején kijelentette, hogy a razzia az ő személyes rendelkezése folytán ment végbe. A ház többsége erős tapssal fogadta ezt a kijelentést.

A belügyminiszter aztán elmondta, hogy a valuta-ügyészség megkeresésére, teljesen törvényes alapon indultak meg a razziázó házkutatások, s az egész eljárásban minden törvényes előírást megtartottak. Ruppert tehát jogi tévedésben van, ha azt állítja, hogy itt törvénytörés történt. Az egész eljárásért

a belügyminiszter politikailag is vállalja a felelősséget. Az ügyet nem lehet felekezeti szempontból beállítani, hanem a tény az, hogy 50 millió pengőnyi valuta-

csempészség történt, aminek a tetteseit a főváros megrazziázott negyedében kellett keresni, mert a nyomok odavezettek.

A hazafias és régi betelepődési zsidóság is telernek tartja. — mondotta a belügyminiszter. — hogy megbízhatatlan idegen elemek beözönöljenek Magyarországra. A régi betelepődési, hazafias magyar zsidóságnak is érdeke, hogy a megbízhatatlan beszivárgókat velük ne azonosítsák, s hogy ők se azonosítsák magukat ezekkel.

A belügyminiszter válaszát a képviselőház nagy többsége tudomásul vette. A belügyminiszter hasonló értelemben még a lapoknak is nyilatkozatot adott.

Lemondatott szépségkirálynő

Newyorkból írják: Érdekes eset játszódott le, amely behozonyította, hogy a szépségkirálynő sorsa sem fenéki teffel. Néhány héttel ezelőtt tartották meg a fényűzően elegáns Atlantic Cityben a newyorki szépségversenyt, ahol a 17 éves Betty Cooper nyerte el a Miss Amerika 1937 címét. Az egész amerikai sajtó hasábos tudósításokban és valóságos fényképtengerrel ünnepelte Betty Coopert. Lakását megrohanták a fotóriporterek, a színház, mozi- és varieté-ügynökök és mindenféle szerződésesekkel csalogatták és raklalták. Most ennek a nagy ünneplésnek hirtelen vége szakadt.

Az egész ügyet a sajtó úgy tárgyalja, mintha drákói szigorral közbelépett és értesítette a összes újságokat, hogy leánya lemond a „Miss Amerika 1937” hangzatos címéről és mindazon kötelezettségekről és jövedelmekről, amelyeket neki a címek jelentenek. Mr. Cooper meg is indokolta, hogy miért nem engedte leányát továbbra is a szinte emberfeletti hajszá középpontjában állani. A kisleány, akinek természetesen hízelgetés és nagy ünneplés, a szépségkirálynőválasztás óta öt kilót fogyott. Az apa szerint neki sokkal többet ér a leánya boldogsága és nyugalma, mintsem hogy azt a pénz, a pompa, vagy a színpadi hírnév elcsábítsa, mikor egyedül szép arca miatt választották meg és mivel a leány eddig nem érzett színpadi hívatást, csppet sem biztos, hogy filmen vagy színpadon sikert arat-e. Ez az

Angliában sem külön a helyzet, mint a Kecskemét környéki tanyavidéken

Angol tudós tanulmányútja a magyar tanyákon

Budapestről jelentik: A nemzetközi agrárpolitikai értekezlet elnöke, dr. Elmhirst, előkelő angol tudós nemrég hosszas tanulmányt folytatott Kecskemét tanyavidéken gróf Teleky Pál meghívására. Elmhirst dr. Thrig Károly dr. egyetemi tanár kalauzolta tanulmányútján. Thrig Károly elmondja, hogy Elmhirsttel tanyáról-tanyára járt. A tanárt nem a külszín, hanem a valóság érdekelte és személyes tapasztalatokat kívánt gyűjteni a magyar falu népének kulturális, gazdasági és szociális helyzetéről. Tanyáról-tanyára járva, benéztek a hétgyermekes kisbérő szerény ot-

DURA-OPTIMA FUTOELEMÉK (szárazakkumulátor) telepes készülékeknek nélkülözhetetlenek. Egyedüli nagyteljesítményű, levegő által regenerálódó szárazelemek, melyek hosszú és zavartalan rádióvétel biztosítanak, mert sem kezelni, sem tölteni nem kell. Az eddigi egyeves használat alatti a legjobban beváltak és a hozzáfűzött reményeket a legmesszebbmenően beváltották. Minden szaküzletben kaphatók, technikai felvilágosítást nyújt bármelyiknek a DURA MUVEK R. T. Timisoara.

honába, a szellőrekekhez és a napibéresekhez is. Az angol tudós a legcsekélyebb meglepetést sem árulta el a nem éppen rózsás, sőt gyakran súlyos viszonyok között élő földmunkások helyzetének tanulmányozásakor és a magacsendes modorában mindössze ennyi megjegyzést tett:

— Angliában sem sokkal külön a helyzet. Akkor viszont, amikor a százhaldas gazda „tisztaszobájában” sajtótermesü borával kínálta meg és megemléttette, hogy mindkét fia Budapesten végzi a gimnáziumot, — az angol elcsodálkozott és ezt mondta:

— Hát ez bizony nincs napirenden nálunk. Ez a felkutatás abból az alkalomból történt, hogy 1938-ban Kanadában nemzetközi agrár-kongresszust rendeznek, melyre meghívják Magyarországot képviselőit is.

apa, úgy látszik, emlékszik még azokra a sorozatos tragédiákra, amelyek olyan leányokkal történtek, akiket szépségkirálynővé választottak. Ha nem is mind, de bizony igen sok szépségkirálynő ért tragikus véget, mikor a nagy dobbal bevezetett ünnepléseknek vége szakadt, mikor alig egy év letörzésével új szépségkirálynőt harsogattak a lapok és a fiatal ingatag leánylányok mezesábulva a hirtelen reájuk zuhanó pompától és pénzösszegektől, nem bírtak visszahátrálni a régi, egyszerű életükbe. Mr. Cooper nem akarja, hogy leánya ugyanezt a sorsot járja. Betty Cooper kisseberkenkedett is az apai döntés ellen, az apa biztosra veté az azonban, hogy leánya néhány év múlva, mint boldog fiatalasszony, házas lesz, hogy apja nem hazudt és vakon röhanni a csalóka fények felé. Ha pedig színpadi tehetsége van a leánynak, az ugyis kibújik belőle és érettebb fővel, néhány évtized múlva is meg fogja találni a filmet, vagy a színpadon való érvényesülést.

Olvassátok és teriesszétek a Magyar Lapok-at!

A legjobb szakácskönyv!

A diétás konyha technikája

Konyhareceptekkel. III. kiadás!

Írta: Dr. Soós Aladár e. tanár

309 oldal, fűzve 240 lei.

Megrendelhető: könyvosztályuknál.

Franciaország tüntető légi felvonulásokat rendezett gyarmataiban

A fegyverszüneti év'orduló megünneplése

Párizsból jelentik: A francia kormány esztőtörtökön a fegyverszünet aláírásának évfordulóján nagyszabású tüntető légi felvonulást rendezett Tuniszban. A francia kormánynak ezzel a felvonulással az a szándéka hogy megismertesse a francia gyarmatokkal Franciaország légi haderejét. A tüntető felvonulásban száz bombavető- és vadászgép vett részt. Ugyanakkor Madagaszkárban és Indochinában is hasonló tüntető légi felvonulás volt.

Másik párizsi jelentés szerint a francia légi haderő négy raja Szíriába indult.

Ghibu tanár személyesen jelent meg az Iparos Otthon felelősségi tárgyalásán

Satumare. Saját tud. Ismeretes, hogy a munkaügyi minisztérium felosztási pect indított a satumarei Iparos Otthon ellen. A törvénytörések beújított keresetben a minisztérium azt állítja, hogy az Iparos Otthon 1919-ben megszünt létezni, mert határozatilag kimondta egybeolvadását az ipartestülettel. A minisztérium az egyesület felosztásával véglegesen be akarja kebelezni az Otthon hatmillió lei értékű ingatlanát, amelyet, mint annakidején részletesen megírtuk, a munka kamara miniszteri rendelet alapján karhatalmi segítségével elfoglalt. Az egyesület ezt az aljárast a táblánál megfellebbezte. A felosztási keresetet Erdős F. főelnökhöz és Radescu tanácselnökhöz álló tanács tárgyalja. Szerdán történt meg a szakértők bevezetése. A minisztérium Ghibu Onisifor elnök egyetemi tanárt nevezte be a magyar nyelvű iratok és levelezések lefordítására, míg az almeres egyesület dr. Fogarasi Ioan közjegyző a bíróságnál Gróza Ferenc tanárt írták be szakértőnek. Ghibu tanár az eskü letétele után átvette a lefordításra váró irásokat, majd közölte, hogy a leközlelt tárgyalásra is eljön. A táblánál állással megindult a kisbíró bíróság előtt folytatott dr. Glaz József ügyvéd tanácsköltségét, aki közölte, hogy az Iparos Otthon sorsa elvált össze az ipartestülettel.

A cseh kommunisták munkába kezdtek a dunavölgyi államok kiegyezése ellen

A prágai olasz követ tiltakozása a Mussolinin sértető parlamenti kizólások miatt

Budapestről jelentik: A „Magyarország“ megbízható forrásra hivatkozva azt az értesülést közli, hogy Magyarország külpolitikai tárgyalásait a kisanantanttal, de főleg Csehszlovákiával a Komintern minden eszközzel meg akarja akadályozni. A kommunisták csehországi pártja jelentést tett Moszkvában, hogy minden rendelkezésére álló erővel küzdeni fog a magyar—csehi meggyezés ellen. A kommunisták ugyanis attól tartanak, hogy egy ilyen meggyezés folytán a cseh munkáspárt, elsősorban a kommunista párt veszíteni fog jelenlegi hatalmi helyzetéből. Viszont a magyarországi szociáldemokrata párt azt reméli, hogy a meggyezés révén a jelenleginél nagyobb szerephez jutna. Moszkva híven ellátta utasításait csehszlovákiai kommunistákat és utasította őket, hogy a végsőkig harcoljanak a meggyezés ellen.

Rómából jelentik: A Stefani olasz távirati ügynökség közlése szerint szerdán a csehszlovákiai olasz követ megjelent a csehszlovák külügyminisztériumban és tiltakozott azok ellen a támadások ellen, amelyeket a prágai képviselőház keddi ülésén több kommunista képviselő a fasizmus és Mussolini személye ellen intézett. Krofta csehszlovák külügyminiszter kijelentette, hogy ezek csak a kommunista kisebbség magatartása volt és sajnálatát fejezte ki a történetek miatt.

Bőrnek szépségét fejlesztheti...

CADUM szappannal igen könnyű. Hála a szépségalkatrészeknek, amelyeket tartalmaz, a szappan habja a szöveteknek csodálatos rugalmasságot, a bőrnek pedig finom és gondozott külsőt kölcsönöz, miáltal fokozza báját és szépségét.

Cadum szappan
a legkiadósabb

Az angol kormány gyászoló ülést tartott MacDonald volt minisztereinek emlékére

Lansbury lemondott az angol munkáspárt vezérségéről

Londonból jelentik: Az angol kormány tagjai szerdán délelőtti szokásos heti minisztertanácsuk során emlékeztek meg Anglia volt minisztereikéről, **MacDonaldról**. A miniszterek valamennyien feketében jelentek meg a minisztertanácson. Az elhunyt fia, Malcolm MacDonald dominiumügyi miniszter, aki a kilenczatalmi értekezleten Angliát képviseli, a déli órákban repülőgéppel visszatért Londonba.

Londonból jelentik: Lansbury, a munkáspárt vezére lemondott az angol munkáspárt parlamenti csoportjának elnökségéről. Lemon-

dását azzal indokolta, hogy teljesen pacifista munkájának akarja szentelni tevékenységét. — Lansbury annakidején **MacDonald** volt minisztereinek nemzeti irányu politikájával szemben állott a miniszterelnöktől elszakadó munkáspárt élére. Azóta azonban a munkáspárt szövetségét irányu további eltávolodása miatt maga is mindjobban elidegenült pártjától. A Attlee örnagynak engedte át a vezetést. Lansbury mostani lemondása tulajdonképpen a helyzetnek a logikus következménye.

Belgiumban a kormányválság alkotmányválsággá fokozódik

Spaak külügyminisztert a király fölmentette a kormányalakító megbízatástól

Brüsszelből jelentik: Spaak kijelölt miniszterelnök a királyi palotából távozva kijelentette, hogy az uralkodó fölmentette az új kormány megalakítására kapott megbízatása alól.

Pár nap előtt jelentettük, hogy Spaak külügyminiszter kormányalakítása eleinte sikerrel bízott. Már megvolt a megállapodás, hogy a kormánykoalíció hogyan állana össze a szocialista, a katolikus és a liberális pártokból, s hogy 6+6+3 arányban kiildene a három párt a kormányba minisztereket. A megállapodási tárgyalások végső szakaszában a katolikus párt azt kívánta, hogy az új kormány vegye pro-

gramjába az olasz császárság és a spanyol Franco-kormány elismerését. Ez a kivánalom felborította a már-már befejezés előtt álló meggyezést. Spaak még kísérletezett, hogy a katolikus pártot kívánalmi elhatalmasítására bírja. Azonban ez a kísérletezése nem járt sikerrel.

A parlament pártviszonyai olyanok, hogy a három említett párt koalíciója nélkül csak a katolikusoknak a jobboldaliakkal (a rexistákkal és flamandokkal) való együttése adhatna győzelem többségű kormánypártot. Ha ebben z irányban nem sikerül valamely kibontakozást kapni, akkor a kormányválság alkotmányválsággá fokozódik.

A braziliai birodalom kormánya új alkotmányt hirdetett ki

Brazília áttér a testületi államrendszerre. Az e ső fasizta állam Dél-Amerikában

Buenos Airesből jelentik: Itteni lapok jelentése szerint Braziliában államcsínyt hajtottak végre. Új alkotmányt hirdettek ki, melynek értelmében Brazília testületi állam lesz. **Vargas**, eddigi elnök elnöklésével, aki életfogytiglan gyakorolja a hatalmat.

Washingtonból jelentik: Ideérkezett hírek szerint a Braziliában végrehajtott állam-

csíny egyrészt az országgyűlés és tartományok törvényhozó testületeinek felosztásával, másrészt új alkotmány kihirdetésével járt. Az új alkotmány Braziliát olasz mintára testületi állammá alakítja át. Brazília az első fasizta állam Dél-Amerikában. Vargasnak az a szándéka, hogy az új alkotmány tárgyában népszavazást rendel el.

1918 november...

**Erzberger leírása a fegyverszünet megkötéséről.
Kézfogás nélkül búcsúztak a fegyverszünet alá-
írása után a német és francia kiküldöttek**

Mordacq tábornok visszaemlékezése. — Fordította: Fodor Viola

IV.

A maguk egyszerűségében és történelmi pontosságában ezek azok az emlékezetes események, amelyek véglegesen megkoronázták a német birodalom vereségét és a szövetséges hadsereg győzelmét.

Szólaltassuk meg most a másik hangot is. Lássuk azokat az eseményeket, amelyek ugyanebben az időben a másik oldalon, a németek oldalán játszódtak le. *Erzberger* háborús visszaemlékezéseiben megrázóan írja le a maga akkori lelkiállapotát.

Miután november 8-án elhatározta, hogy *Hellendorf* kapitányt Spaba küldi, utasította a kapitányt, hogy közölje a német főhadiszállással és kormányval a következőket:

„Kevés a valószínűsége annak, hogy megengedik ellenjavaslatok tételét a lényegesebb pontok tekintetében. A német küldöttség azonban megkísérli, hogy bizonyos enyhítéseket érjen el különösen a belső rend biztosítása és az éhínség elkerülése érdekében. Megkísérli elérni a határidők meghosszabbítását és a megsemmisítendő hadianyag mennyiségének mérséklését; erőfeszítéseket tesz, hogy minden lehetséges enyhítést kicsikarjon; végül, elfogadva a fegyverszüneti feltételeket, a küldöttség olyan nyilatkozatot fog tenni, hogy lehetetlenség betartani minden ráerőszakolt kötelezettséget!”

„A november 8-án délután lefolyt megbeszélések során — jelenti *Erzberger* — a

küldöttség tagjainak az volt a benyomása, hogy az ő közbeszólásaikat, ellenvetéseiket a másik oldalon nem hiszik el. Sőt, a szövetséges megbízottak egyike azt hangoztatta, hogy Németország kelepécebe akarja eselni a szövetségeseket s az általános zűrzavarban újra akarja szervezni hadseregét, hogy azután újabb támadást kezdjen. Amikor a német küldöttség hangoztatta becsületességét és bekeszandékának őszinteségét, a szövetségesek megbízottai nem hittek benne. Egy magasrangú ellenséges tiszt hangoztatta ugyan a fegyverszünetkötési szándékot, de kijelentette, hogy *Foch* tábornagy keze a főbb kérdéseket illetően erősen meg van kötve a szövetséges kormányok és főhadiszállások határozatai által s a tábornok csak másodrendű

„Egy hetvenmilliós nép szenvedhet, de meg nem hal!”

Végül *Erzberger* leírja a november 11-iki híres ülést, melynek keretében megtörtént a fegyverszüneti megállapodás aláírása:

„Az ülés 2 óra 15 perckor kezdődött. A fegyverszüneti megállapodás minden egyes szakaszánál megkísértem enyhítést elérni. Különösen ragaszkodtam ahhoz, hogy csökkentsék a megszálló hadsereg tényleges számát. *Foch* azonban kijelentette, hogy ötven hadosztályt küld a Rajna balpartján lévő övezetbe. A legélénkebb vita a 27-ik szakasz (az ostromzár fenntartása) körül fejlődött ki. A szóharc több, mint egy óra hosszáig tar-

kérdésekről tárgyalhat.

Különösen felhívtuk a figyelmet a kiírtésre megszabott határidő elégtelen voltára. Az angol tisztekkel folytatott megbeszélésünk során kitartóan újra és újra rátértünk az ostromzár megszüntetésének kérdésére, de *Hope* tengernagy kijelentette, hogy egyáltalában nem áll módjában erről a kérdéssel tárgyalni. A németek megjegyezték, hogy a szövetségesek most ugyanazt a hibát követik el, amit a német kormány 1918 tavaszán Oroszországgal szemben elkövetett: Németország azt hitte, hogy győztesen kerül ki a bolsevizmussal szemben és mégis őt győzték le. Az egyik angol megbízott erre hidegen visszavágott:

— *Az fogja a vitorláiba a szelet, aki győz!*

Vasárnap — folytatja *Erzberger* — újabb megbeszélések voltak a két fél megbízottai között. Mi németek minduntalan visszatértünk a bolsevista veszedelemre, de úgy láltuk, hogy sem a franciák, sem az angolok nem követnek bennünket ezen a területen. Mindig a legnagyobb bizalmatlanságról tanuskodtak. Ebéd után francia munkások jöttek hozzánk, akik a különleges vonaton teljesítették szolgálatot és örömlől sugárzó arc-
cal mutogatták az újságok vastagbetűs címeit: *A császár lemondott!*”

tott. Hangoztattam, hogy ez a szakasz egyértelmű a háborús cselekedetek egyikének folytatásával s olyan politika ez, mely Anglia részéről arra irányul, hogy kiehéztesse Németországot. Ráműtöttem arra, hogy az ostromzár következtében az asszonyok és gyermekek fognak legjobban szenvedni. *Oberndorffal* együtt kijelentettem, hogy *ez egyáltalában nem fair eljárás*. Az angol tengernagy dühösen visszavágott:

— Nem fair! Emlékezzenek csak vissza, amikor önök minden válogatás nélkül erőszorosították a mi hajóinkat!

Az angolok egyébként kijelentették, hogy az ostromzár megszüntetésére irányuló óhajukat kormányuk elé terjesztik. Ezenkívül még egy fontos eredményt sikerült elérnem: az antant kötelezte magát, hogy a fegyverszünet tartama alatt gondoskodik közzelemezésünkről. A különböző szakaszok felett megindult vita 5 óra 12 perccig tartott. *Foch* tábornagy ajánlatára határozták el, hogy pontosan 5 órát írják be, úgyhogy a fegyverszünet hat órával később, vagyis délelőtt 11 órakor (francia idő szerint) hatályba léphetett. *Foch* tábornagy indílványára az egyezmény utolsó oldalát írtuk alá, mert a többi oldal és másolatok elkészítése még újabb néhány órát vett volna igénybe, 5 óra 20 perc. Két példány elkészült. Az első *Foch* tábornagy és *Wemyss* tengernagy írták alá, azután következtek mi. Két derek tisztségűnknek, *Winterfeld* tábornoknak és *Wanseler* kapitánynak könnyű szökölt a szemébe, amikor kezébe vette a tollat, hogy ennek a fájdalmas formáságnak elegendyen. Még egyszer kijelentettem, hogy mi a magunk részéről minden erőfeszítést megtettünk, hogy teljesítsük kötelezettségünket. És megjegyeztem, hogy a fegyverszünet bizonyos záradékai megvalósíthatatlanok.

Beszédemet ezekkel a szavakkal fejeztem be:

Egy hetvenmilliós nép szenvedhet, de meg nem hal!

Mire a tábornagy így felelt:

— *Nagyon helyes!*

5 óra 30 perckor a kiküldöttek — helyükről fölemelkedve — elbúcsúztak egymástól. *Kezet nem fogtak!*”

A német kiküldöttek még aznap elhagyták Rethondest. November 12-én reggel 9 óra tájban visszatértek Spaba, a német főhadiszállásra. *Von Hintze*, a külügyi hivatal képviselője, elismerését fejezte ki a német kiküldötteknek az elért eredményhez, amelyet a német főhadiszálláson meglepetéssel fogadtak.

November 15.-én,
December 15.-én,
Január 15.-én és
Február 15.-én az

KOLLEKTUR **AURORA**

**SORSJÉGYÁRUDA
ÚJ TANUBIZONYSÁGOT
TESZ SZERENCSEJÉRŐL**

A játékosok új tömege lesz gazdag ember a sorsjegyáruda révén.

**Tégyen be még ma
az Aurora Sorsjegy-
árudába és vásároljon sorsjegyet**

**A 15. sorsjáték I. osztályának huzása
NOVEMBER 15.-én**

Helyi cím:

**UNION S. A. Oradea,
Bulevardul Regele Ferdinand 1.**

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal
és előfizetés teljesítési helye
Oradea, Strada Regele Carol II. 5
ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 800, fél évre 400
negyed évre 210, egy hónapra 70 lej.
Külföldön: Egész évre 90 P, fél évre 45 P, negyed évre 15 P.
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepek 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037.
Telefon: 27.

Felolvaszerkesztő: **PERÉDI GYÖRGY**
Cluj-i szerkesztő: **dr. Sulyok István**
Cluj, Piata Unirii 13.

Kéziratokat nem örvényünk meg és nem adunk vissza.
Csekis válasz kölyves magánlevelekre válaszolunk.

Időjárás

A bucaresti időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Pénteken újabb szél, eső, a lehülés fokozódik. A hegyekben havazás valószínű.

JAVUL MÁRIA ANYAKIRÁLYNÉ ÁLLAPOTA. *Bucuresti.* Saját tud. *Mária* királyné állapotában könnyebb javulás állott be. A külföldi orvostanáriak elutaztak a fővárosból.

VALAMENNYI LENGYEL EGYETEMET BEZÁRTAK. Varsóból jelentik: A rektorok a nyugalom helyreállítása céljából a fővárosnak mind az öt főiskoláját bezárták, úgy hogy most már valamennyi lengyel egyetem zárva van.

ÖTVEN ÉVE MINORITA SZERZETES LAKATOS FERENC OTTÓ DR. *Aradról írják:* *Lakatos Ferenc Ottó dr., aradi minorita plébános, szentszéki tanácsost, a transzylvániai minorita rend kiváló vezető egyéniségét, kedden délelőtt meleg ünnepségekben részvételével rendtársai. Ma ötven éve, hogy ünnepélyes keretek között letette Lakatos Ottó dr. a szerzetesi fogadalmat és ezáltal lelkes tagja lett annak a rendnek, amelynek az ötven esztendő eredménytelen munkája, hite, akarata, tehetsége révén annyi dicsőséget szerzett.*

Szövetkezeti állítanak fel a cluj-i csizmadia-
iparosok. Clujról jelentik: Figyelemreméltó meg-
állapodás jött létre a cluj-i csizmadia iparosok
egy nagyobb csoportja között. A napokban érte-
kezletet tartottak és ezen elhatározták, hogy az
üzemköltségek csökkentése érdekében közös üze-
met állítanak fel. Így az áru jobb minőségű lesz,
mert a nagyüzem megfelelő gépeket is beszerez-
het, és az árak is versenyképesé válnak. A ter-
mészetközvetlen tagjai a napokban újabb értekez-
letre gyűltek össze, melyen megbeszéltek a részle-
tes feltételeket. Ugy tervezik, hogy a szövetkezet
már januárban megkezdje működését.

Az áldozati adó visszaadását kéri a nyugdi-
jasok. *Deva.* Saját tud. A hunedoaramegyei nyug-
díjasok egyesületének devai központja legutóbb
tartott ülésén dr. Robu Nicolae ügyvezető elnök
azt a javaslatot terjesztette elő, hogy tekintettel
a nagy drágaságra, a nyugdíjgyűlés emlékirat-
tal forduljon az illetékesekhez, melyben az 1931.
és 1932. években levont áldozati adók (curba) ha-
ladékalan visszaadását kéri, hogy ezzel is se-
gítsen a nagy drágaságban a nyugdíjasok hely-
zetén. A javaslatot nagy lelkesedéssel, egyhangu-
lag elfogadták és azt már el is küldték a belügy-
miniszterhez, az összes hunedoaramegyei képviselőknek és szenátoroknak a a bucaresti nyug-
díjközponthoz. Válasz eddig még nem érkezett, a
nyugdíjasok azonban remélik, hogy kérésük meg-
hallgatásra talál.

Magdica Ignác dr., a híres katekéta
és pedagógus, a Ranolder-intézet
egykori igazgatója egész évi be-
szédanyagot állított össze. Ezt tar-

KRISZTUS VILÁGOSSÁGA

című I. kötete, amely adventtől -
pünkösdig terjedő időközre szól.
Minden beszéd világos, logikus be-
osztású és gyakorlatias. Sok eucha-
risztikus anyagot is dolgozott be-
léjük a szerző.

Ara kartonkötésben 200 lei és portó.

Megrendelhető: KÖNYVOSZTALYUNKNÁL.

Vigyázat!

Csakis a BAYER kereszt jelével
ellátott tableta - a szervezetre
teljesen ártalmatlan - a valódi

ASPIRIN

Csatlakozik a román orvosi szövetség is a faji kizárólagossági mozgalomhoz. *Bucuresti.* Saját tud. A Keresztény Román Orvosok Szövetsége beadványt intézett a közegészségügyi minisztériumhoz, amelyben a Monitorul Oficialból vett adatok alapján kimutatja, hogy az utolsó 12 évben 1505 olyan orvos oklevelét nosztrifikálták Romániában, akik külföldön végezték tanulmányaikat s ezek közül csak 55 volt román, míg a többiek zsidók és más idegenek. A Keresztény Orvosok Szövetsége kéri, hogy a nosztrifikálókat öt esztendőre teljesen szüntessék be s ez idő alatt a törvényhozás hozzon rendelkezéseket a román orvosi hivatás védelmére s a romániai orvosi testület román jellegének megővésére. A szövetség elhatározta még, hogy együtt fog működni a Keresztény Román Ügyvédek Szövetségével és más hasonló célkitűzésű szakmai egyesültekkel, a román nemzeti érdekek megvédése céljából.

KÖNYVÖRTELENÜL VÉGREHAJTJÁK A SZOVJETHATÓSÁGOK AZ IDEGEN ALATTVALÓK KIUTASÍTÁSÁT. *Bucurestiből* jelentik: Tighinából jelentik az *Universul*-nak: Szovjet-Oroszország az idegen állampolgárok kiutasítása során most elkezdte az olasz és bulgár alattvalóknak orosz területre való el-távolítását is. A Szovjet-Oroszországból érkező vonatok nap-nap mellett számos ilyen kiutasítottat hoznak a román határállomásra, Tighinába, ahova ezek egyetlen krajcár nélkül érkeznek, mert az orosz hatóságok a turisztikai jegyeik kivételével mindent lekoboznak tőlük, az orosz határállomáson, Tiraspolban, úgy hogy csak könyöradományokból tudják fenntartani magukat addig, míg tovább utazhatnak.

„Nádmézsi”-ot nyelt egy négyhónapos cse-
cemő. *Mercurea-Ciuc.* Saját tud. Bánfi Ferenc és Bánfi Anna lunca de mijloci lakosok gondatlan-ságból elkövetett emberölés vádjával kerültek a törvényszék elé. A vád szerint Rozália nevű négyhónapos csecsemőjük szájába „nádmézsi”-ot dugtak, hogy ne sirjon. A gyermek lenyelte a nádmézsi-t és meghalt. A törvényszék a szülőket egy-egy havi elzárásra ítélte, a büntetés végre-hajtását azonban felfüggesztette.

A hangcsauai öbölben újabb japán hadsereg szállott partra

A sanghaji régi kínai negyedbe beszorult tizezer főnyi kínai hadosztály végső kétségbeeséssel ellenáll

Sanghaiból jelentik: A hangcsauai öbölben újabb japán seregek szállottak partra. Az újabb csapatok a Sanghai és Nanking közötti terület teljes megszállását viszik végbe, hogy elvágják a két várost egymástól. A japán tüzérség és légi haderő szerdán hat órahosszat bombázta Sanghaiban a Nantao városrészt (a régi kínai negyedet), hogy megtörje a minden oldalról körülvárt kínai hadosztály ellenállását. A támadásnak eddig inkább csak Nantao há-zai estek áldozatul, a beszorult kínai hadosztály katonái jól védett földalatti fedezékekben rejtőztek el. A tüzérségi előkészítés után estefelé a japánok tankok fedezete mellett rohamra in-dultak, de éjjelig különösebb eredményt nem

Halálos vasuti baleset a radnai vonalon. *Timișoara.* Saját tud. Hétfőn este halálosvégu vasuti baleset történt Cerneteaza és Giarmata kö-zött, a radnai vonalon. Lux Ferenc ötvennyolc-éves tekintélyes giarmatai gazdálkodó kétkerekű kocsián hazafelé tartott Giarmatának. A kocsit egyik kanyarnál keresztezi a vasuti pályatestet. Miután melekvonatra van szó, az átjáróknál nincsenek sormpók. Lux Ferenc az átjáróhoz kö-zelődve nem vette észre, hogy közvetlen közee-ban a radnai vonat robot s amikor a sinekre ért, hirtelen a vonat mozdonya előtt találta magát. A vonat elkapta a kocsit és a mozdonyon is csak akkor vették észre a szerencsétlenséget, amikor az összeütközés már megtörtént. A mozdonyvezetőnek úgy tűnt, mintha a mozdony valamit elso-dort volna. Lefékezte a vonatot, megállt és akkor állapították meg, hogy a mozdony pozdorjája törté a kordét és a szó szoros értelmében dara-bokra szaggatta Lux Ferenc gazdálkodót és a gazdálkodó lovát. A halálos baleset híre hamar terjedt el és mindenütt mély részvétet keltett. Ez a részvét Lux János Besenova-noua plébá-nos-adminisztrátora felé is irányul, aki a vasuti baleset áldozatában édesatyját gyászolja. Lux Fe-renc gazdálkodót egyébként felesége, leánya és második fia, ifj. Lux Ferenc giarmatai kereskedő gyászolják.

Pert nyert a fegyvercsempész „Lola” svéd gőzös a román állam ellen. *Bucuresti.* Saját tud. Emlékeztet, hogy a „Lola” nevű svéd hajó fegyvereket akart Spanyolországba csempészni s ezért egész rakományát lefoglalták Constanta-ban és mivel a hajó meg akart szökni, zárlat alá vették és súlyos pénzbírságot róttak ki rá. A „Lola” nevű svéd hajó constantai zárlatának ügye most végetért a constantai törvényszék íté-letével, amely helyt adott a hajóparancsnok és az érdekelt hajózási ügynökségnek a vámható-ság által kirótt és a pénzügyminiszter által jóvá-hagyott 169,600.000 lei bírság ellen beadott felle-bezésének. A pénzügyminisztérium pervezetése hajóskörökben nagy meglepetést keltett.

A devai mezőgazdasági kamara jutalomdíjat. Saját tud. A mezőgazdasági kamara most osztot-ta ki a jutalomdíjakat a százezeres jóműlcs-kiállítás résztvevői között. Az első díjat, az aranyérmét Ocskay István pieki földbirtokos nyerte exotikus növényeivel. Továbbá aranyérmét kaptak még Mihaila Aurél, Eduárd Weltzer és Vasile Popoviciu.

tudtak elérni és a kínai védőrség megtartotta állásait.

A Nantaoval szomszédos francia engedme-nyes terület hatóságai mindent megtesznek, hogy lebeszéljék a tizezer főnyi kínai hadosz-tály parancsnokságát az elkezeredett és kilátás-talan ellenállás folytatásáról. Teszik ezt annál is inkább, mivel a japán gránátok és bombák a francia negyedet is veszélyeztetik. Eddig azonban alig négyszáz kínai katona ment át a francia negyed területére, a többi nem hajlandó letenni a fegyvert és a végsőkig akarja foly-tatni a harcot. Ellenállásuk addig csupán az eredményezte, hogy Nantao teljesen elpusztult.

* Megrögzött székrekedésnél és annak mindentéle káros következményeinél a gyomorbélcsatornát reggelenként felkeleskor egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz alaposan kitisztítja, az emésztést és az anyagcserét előmozdítja, a vérkeringést megélienkiti s kellemes közérzetet és fokozott életkedvet teremt. Kérdezze meg orvosát.

Felmentették a rendőrt a jogtalan fegyverhasználat alól — elítélték a feljelentőket. Mercurea-Ciuc. Saját tud. Mult év március 29-én este történt. Nagy Ferenc és Nagy Tamás gheorgheni lakosok észrevették, hogy az utcán verekedés folyik és abba beleavtözoktak. A rendőrség csakhamar a színhelyre érkezett és elakarta kísélni a verekedőket. Nagy Ferenc és Nagy Tamás erre kerekét oldották. Georgescu Ioan rendőr megállásra szólította fel őket s miután a rendőr állandóan a nyomukban volt, köveket szedtek fel az utcáról és azzal megtámadták. Erre a rendőr a fegyverét használta és Nagy Tamás lábába lőtt. Kölsönös feljelentés következett. Nagy Tamás és Ferenc hivatalos hatalommal való visszaélés és jogtalan fegyverhasználat miatt tettek feljelentést Georgescu rendőr ellen, míg a rendőr hatóság közeg elleni erőszakért. A törvényszék kedden tárgyalta az ügyet. Georgescu rendőrt felmentette, míg Nagyékát tizenöt—tizenöt napi elzárásra és 500—500 lei pénzbüntetésére ítélte.

Temetés. Kocsis Zsigmond CFR nyugdíjas 67 éves korában meghalt. Temetése szombaton 3 órakor lesz a Prutului 5. számú háztól. (Erdélyi „Concordia”).

Meghalt a banati márványbányák megalapítója. Timisoara. Saját tud. Bibél János királyi tanácsos, igen tekintélyes ruszcai mérnök és vállalkozó hunyt el, hetvenkilenc éves korában, külföldi szanatoriumban. Az elhunyt régi orvosi családból származott s annakidején atyjával, id. Bibél János államépítéssel együtt megalapította Poianamarulion az erdőkitermelő társaságot s a fűrészelépet, majd Predetan, Svintan és Ruszitan a márványbányászatot. A ruszcai márványban egyre nagyobb teretpet biztosított s a legutóbb is a párizsi kiállítás során pavillonja építését bízták reá Gyaszjak felesége és anyja, utóbbi Vitez Keresztes Artur nyugatunzotti lovassági tábornok felesége, azonkívül négyre és kiterjedt rokonság. Rokonságába tartozik a toponelmi nevű Maderszack-család és Rayav Kornel nyug. Resita-főfelügyelő családja is.

Hétszázhuszkiilos sertés. Tg.-Hulból jelentik. Fr. Jitea mernök tenyésztette ki ezt a hatalmas állatot. Jorkshirei fajta. Életkora 3 és fél év, hossza 2 méter 29 cm. Napi ételadagja: 8 kiló tengerikása, 4 kiló fehérkenyér, 10 kiló zöldség és 10 kiló héjában főtt burgonya. Jelenleg köruton van és Aradon mutogatják. A párizsi világkiállítás vezetésége 700.000 leit kínált érte. Bőreit a földművelésügyi miniszterium vette meg 100.000 leiert kitémés céljából. Világszerte nagy az érdeklődés az orias állat iránt. Tulajdonosa sok eladási ajánlatot kap, de nem akar megválni az állattól. Ugy bának vele, mint egy gyermekkel. Még nevet is adott neki „Manciu”-nak becézi. Külön célra készült hatalmas kocsiban viszik városról városra. Mindenütt megcsodálják a sertést, amely valószagos monstrumnak is beillik. Van még egy edes testvére és 1500 leszármazottja van. A testvére mindössze 3 éves és 650 kiló. „Manciu” a kocsiban féloldalán fekszik. Lábára képtelen felállni. Szeme a nagy hájtömegetől ki sem látszik. Csak rofög és nyög, miközben hatalmas száját tátogatja. Az ápolók minden mozdulatát lesik, sőt: arra is vigyáznak, hogy a látogatók közül senki se érjen hozzá, mert az esetleges harapásokért nem vállalnak felelősséget.

Heti piac Satumaren. Saját tud. A szerdai hetivásár meglepetést hozott. A búza, amely nemrégén olcsóbb volt a rozsnál is, elérte az 500 leisz árat, míg a marhaárak váratlanul esleek. A szárazság következtében kicsit hibás satumarei búza áremelkedése összefüggésben van a kivitel megindulásával. A belföldi fogyasztásra nagy mennyiségben vásárolják, míg a kifogástalan banati búzát külföldre viszik. A marhaárak csökkenését kettőre magyarázzák indokolják. Egyesek szerint a gazdák az ősi idő beálltával takarmány megtakarítás miatt piacra dobták nélkülözhető állataikat, mivel a tartós szárazság következtében ezéna kevés termelt az idén. Mások viszont a nyersbőr árának csökkenését hozzák fel indokul. A tengeri alig fogy, a kereskedők a kormány ismeretes rendelete miatt, amellyel megtiltották a 14 százaléknál nagyobb nedvartalmu tengeri szállítását és őrlesét, tartózkodnak a vásártól s megvárják, amíg a gazdák magtárában szárít ki a kukorica. Árjelentésünk a következő: Buza 500, árpa 420, rozs 470—480, zab 450, tengeri 260, napraforgó 450 A burgonyát mázsanként 120 leiert árulták. A felhozott mennyiséget bucaresti kereskedők vásárolták össze. Állatárak: Vágmarha 10—11, igásőrkör párja elsőosztályu 12—16 ezer lei, fejőstehen 5—7 ezer lei, hizott sertés 19—21, kivitelre alkalmas sertés 22 lei élősulvban. Tó nem volt a piacon.

SPORTHIREK

Méais csak 1:1

Megoldódott a „bolgár rejtély“

Ismeretes, hogy a bolgár távirati iroda 2:1-es győzelmet repített világgá a cseh—bolgár ilágbajnoki selejtező után. Mára azután végérvényesen kiderült, hogy a végeredmény végérvényesen csak 1:1. A téves táviratnak megoldódott a titka: Barlassina híró már a 44. perc végén ítélte meg a 11-est Csehszlovákia ellen. A szokásos tiltakozás annyj ideig eltartott, hogy a 11-est már a 45. perc végén lőtte be a bolgár Pacsodjeff. Barlassina fűtve nemcsak a gólt, de a mérkőzés végét is jelezte. A bolgárok azonban bollozsárukban a csehszlovák kapuból kikerülő labdával újra játszani kezdtek és a lefelé haladó csehszlovák csapat kapujába még egyszer berugták a labdát. Persze nem komolyan, csak kiáradó örömműkben. A bolgár távirati iroda tudósítója pedig abban a hiszemben volt, hogy ez újabb gólt jelent...

A szófiai döntetlentől egyébként nem nagyon lelkesednek a prágai futballkőrők. Ezt az eredményt bolgár siker gyanánt könyveik e és keblemtenül érinti őket ez az eredmény különösen most: London előtt!

A bolgár futballról megalapítók a prágai lapok Szófiában járt tudósítói, hogy óriási lépésekkel halad előre. Technika dolgiban persze még a középeurópai futball mérőit áll, ezt a hiányosságot azonban szédítő gyorsaságával és keménységével pótolja.

Most már érthetővé vált a lazoszlavok elleni 1:0-as győzelmük is!

DECEMBER 12-ÉN JÁTSZIK ROMÁNIA EGYIPTOMMAL. Bucuresihól jelentik: A FIFA táviratilag értesítette a Román futbalszövetséget, hogy a Románia—Egyiptom világbajnoki selejtező mérkőzések lejátszása december 10-re, vagy 12-re kairói utálkozót és jövő év áprilisára bucaresti revánsmérkőzést javasol. A FIFA távirata, amely döntést jelent a két szövetség közti időpont-vitában, most már véglegesen elintézte a kérdést.

Strajat megvásárolta a Venus. Clujról jelentik: A Victoria fiatal és nagytehetségű hátvédét, aki jelenleg Bucuresihben a testnevelési főiskolan tanul — megvásárolta a Venus. A Victoria 30 ezer lei készpénzt kap és egy bucaresti nemzetközi mérkőzés jóvedelmének hetvenöt százalékát. A Victoria valószínűleg a husvéti tornán játszik valamelyik külföldi csapat ellen. A Venus Strajat valószínűleg az utóbbi időben erősen formán alul játszó Abu helyett szerepelteti majd — de csak a jövő évben, miután a hátvéd már játszott a idén a Victoriában bajnokit.

A svéd trónörökös, akit — mint megirtuk, — a cernauti egyetem disz doktorává avattak, felolvassa köszönő-beszédét az egyetemi ünnepegen.

Schütz Antal:

ŐRSÉG

314 oldal. Finom, modern borítékban. Füzve 140 lei.

A nagyevű tudós szerző melyenjáró tanulmányai és cikkei az élet és kultura legfőbb javainak a kereszténység felbecsülhetetlen értékeinek megőrzéséről és apolásáról.

Megrendelhető könyvosztályunkban.

SZÍNHÁZ

A SZÍNHÁZI IRODA KÖZLEMÉNYEI

— **Eltévedt báránycák** két előadása pénteken és szombaton délután 5 órakor teljesen a bemutatató előadás szereplőivel, olcsó helyarakkal.

— **Egy pohár víz**, pénteken este. Pénteken este mutatja be a színház kiváló prózai együttese Scribe „Egy pohár víz” című világhírű vígjátékát, a cluj nagyszerű bemutató után, ékeletes, művészi előadásban, ragyogó új díszletekkel és kosztümökkel. Mészáros Béla rendezésében a főszerepeket Fényes Alice, Erenyi Boske, Harmath Joann, Paál Magda, Mészáros, Nagy Istvan, Szabados, Lantos és Dancsó játszik. Az Egy pohár víz, e mostani rövid ciklusban még pénteken és szombaton este 9 órakor, vasárnap délután pedig 6 órakor kerül színre, mindenkor rendes helyarakkal.

— **Delila.** Molnár Ferenc világsikerű vígjátéka, a Delila, vasárnap délután 3 órakor lesz a színház műsorán, olcsó helyarakkal, teljesen a bemutatató előadás szereplőivel.

— **Különös szerelem.** Steve Passeur legújabb színműve, a Különös szerelem, a színház az idei ciklusának utolsó bemutatója, amely vasárnap este és hétfőn este kerül színre a prózai együttes legkiválóbbjaival, rendes helyarakkal.

— **Az összes előadásokra a színház elővételű pénztáránál megválthatók a jegyek, rendes pénztári órákon.**

HETI MŰSOR:

Péntek délután 5 órakor: **Eltévedt báránycák** (Olcsó helyarakkal.)

Péntek este 9 órakor: **Egy pohár víz.** (Scribe világhírű vígjátéka, ragyogó új díszletekkel és kosztümökkel.)

Szombat délután 5 órakor: **Eltévedt báránycák.** (Olcsó helyarakkal.)

Szombat este 9 órakor: **Egy pohár víz.** Vasárnap délután 3 órakor: **Delila.** (Olcsó helyarakkal.)

Vasárnap délután 6 órakor: **Egy pohár víz.** Vasárnap este 9 órakor: **Különös szerelem.** (Steve Passeur óriási sikerű, legújabb színműve. Harsányi Zolt fordításában.)

Hétfő este 9 órakor: **Különös szerelem.** (A ciklus záróelőadása.)

Könyvismertetés

Duff Cooper: Talleyrand

(Singer és Wolfner kiadása, 400 oldal. Ára füzve 165 lei, kötve 252 lei. Kapható a „Magyar Lapok” könyvosztályánál.)

A könyv szerzője: Duff Cooper Alfred a legelőkelőbb angol családok egyikének sarja és most Anglia tengerészeti minisztere. Az angol kézikönyvekben D. S. O. áll a neve mellett, ami azt mutatja, hogy harcolt a világháborúban és vitézségi kitüntetést kapott. Előbb hadügyminiszter volt, még előbb pénzügyi államtitkár. Az angol alsóházban mint a konzervatív párt tagja a Westminster-kerületet képviseli. De mindemellett Duff Cooper író is — és pedig a legjavából való. Ezt mutatja a könyvpiacra most megjelent műve: Talleyrand.

Kevés ilyen érdekes és okos könyvet olvasni mostanában.

Talleyrand általában hálás téma. Ami elképzelés a diplomácia „művészetéről” él bennünk, annak Talleyrand a hordozó típusa. S a francia arisztokratát is Talleyrand-Périgord herceg után szoktuk elképzelni. Duff Cooper, az arisztokrata vérű államférfi, megírta Talleyrand herceget, az arisztokrata vérű államférfit. Hogy az alakot megérthesse, arra hivatottsága kétségtelenül inkább megvolt, mint másnak. És érthető, ha alakját szereti. De viszont a sorok közül nyilvánvalóan kiütököző melegség ellenére sem szűnik meg soha tárgyilagos lenni. Hogy Talleyrand megfizethető ember volt, azt egy pillanatig sem leplezi és egyetlen szóval sem védi. Talleyrand valóban az volt, amit ma panamistának nevezünk. Aztán magánélete sem érdemel a botrányos jelzőnél egyebet és Duff Cooper e tekintetben sem palástolja a letagadhatatlant. Azt is tudjuk a történelemből, hogy Talleyrand a szó szoros értelmében megcsalta, kijátszotta és elárulta azt a Napoleont, akitől rengeteg anyagi segítséget fogadott el. Duff Cooper ezt sem széptí, sőt pontosan és részletesen felderíti ez árulásnak minden apró szövevényét.

De másrészt, mikor leteszi az ember e hercegi forradalmár életének tarka történetét, azon veszi észre magát, hogy ebben a kisebb-nagyobb bűnökötől hemzsegó lélekből az államférfi világmentő felelősségének hatalmas érzése is lakott. És megismerjük Talleyrand két olyan mondatát, amelyek ennek az alaknak megértéséhez új világot gyujtanak számunkra. Az egyik mondat így hangzott: „Valóban elárultam Napoleont, de csak akkor, mikor ő maga is elárulta önmagát”. S a másik mondat: „Igen, konspiráltam, de cinkosom volt az egész francia nemzet”.

Ez a könyv, úgyszólván minden oldalán, egyetlen szót vált ki az olvasóból: azt, hogy mennyire okos. Ahogy a politika helyzetét megítéli a szerző Talleyrandról szóló könyvében, ahogy néhány szóval megrajzolja a politikusok egyes típusait, az mogragadóan eszes és világos. Nemcsak Talleyrand lép elénk a könyv oldaláról élő elevenségben: megismerjük a szerzőt is, a tiszta és értelmes angolszász koponyát, nyílt tekintetű jőzant és átható erejét. Könyve nyomán kétségtelen, hogy jó író. De kétségtelen, hogy jó politikus is. És jóleső tudat az olvasó számára, ami ebből a könyvből igen tüntetően tűnik ki: a szerző életének eszménye a világé. A szerző pedig Anglia tengerészeti minisztere.

V. Heiser:

Egy orvos bejárja a világot

(Singer és Wolfner kiadás, 384 oldal. Ára füzve 165, kötve 252 lei. Kapható könyvosztályunknál.)

A nemrég elhunyt John D. Rockefeller legcsodálatosabb alkotása kétségtelenül a Rockefeller-Alap, mely a milliárdos nevét valószínűleg sokáig meg fogja őrizni.

Negyvenegyházy országban dolgoznak Rockefeller pénzevel az orvosok és kutatók, hogy egészségesebbé, ellentállóbbá tegyék az emberiséget a betegségekkel szemben. A Rockefeller-intézetek központja Amerikában van ugyan, de nincs olyan országa a világnak, ahol a milliárdos pénzéből ne állanak kutatóintézetek, amelyek tagjai a csodálatos, nemzetekfölötti intézménynek, a Rockefeller-Alapnak.

Frederick Taylor Gates ötletére 1901-ben alapította Rockefeller intézetét, hogy vagyonának jelentős részét már életében jótékony célra fordíthassa. A betegségeket megelőző orvoslás, a higiénia a nagy tömegek előtt ismeretlen volt

3 NAP MULVA A SZERENCSE HIRNÖKEI

UJ
SORS-
JÁTÉK
KEZDETÉT
JELENTIK

még abban az időben. Kidobott pénz lett volna milliárdos befektetés, ha Rockefeller ki nem találta valamit, amivel az emberiség előtt megbizonyítja, hogy igenis meg lehet változtatni egy egész ország sorsát, jövőjét, fejlődését komoly, nagyvonalú orvosi intézkedésekkel.

— Kérdezni akarok önöktől valamit — mondta egybehívott orvosi munkatársai előtt Rockefeller. — Van-e olyan, a tömegeket megtámadó betegség, amelyről elmondhatják: mindent tudunk róla és teljesen meggyógyíthatjuk? Azonkívül olyan betegség legyen, amely egyszerű eszközzel megelőzhető, amelynek oka nyilvánvaló, nem olyan bizonytalan, mint a baktérium. Ha találunk egy ilyen betegséget, nem kell többé általánosságokat mondanunk a közegészségügyről, hanem konkrétum lesz a kezünkben, amit a tömegek megérthetnek és nagyarányú demonstrációk révén meggyógyíthatjuk őket.

Abban az időben a kutatók sokat cikkeztek a horogféregről. A Szent Gotthárd-alagut építéskor figyeltek fel arra a különös jelenségre, hogy a vasárnapi pihenés után hétfőn és kedden jól dolgoznak a munkások, szardán elernyednek és a hét többi napján alig végeznek valamit. Bőrök felér lett, ajkuk szintelen, hajuk száraz, törékeny, vérük pedig olyan gyenge minőségű, hogy alig tudta tartjuk sejtjeit táplálékkal ellátni. Étvágyuk természetellenesen nagy volt, mégis állandóan elfáradtak. A gyerekek elsatnyultak és lefogytak.

Súlyos, érthetetlen vérszegénység tünetei voltak ezek. Mikor kutatták az okát, fölfedezték a horogféreg petéit, majd magát a férget is, amely beleeszi magát az emberi szervezetbe, évekig ott tanyázik, elszaporodik és szétmorzsolja a testet. Először azt hitték, hogy az élősdiek viz, vagy étel útján kerülnek az emberi szervezetbe. Később rájöttek, hogy a bőrön keresztül furódik a féreg a testbe.

A Szent Gotthárd-alagutat építő munkások ezreit tette munkaképtelenné a horogféreg. Amerika déli sarkaiban pedig százezerszámra éltek egyszerű emberek, akik a hét harmadik napján letették a szerszámot és nem tudtak tovább dol-

goni. Egész farmok, falvak, vidékek pusztultak el a titokzatos betegség következtében.

A rendelők megnyitak és elkezdődött a csodák korszaka. Azok a gyermekek, akiknek a kezelés előtt gyenge volt az elméleti képességük, hatalmas szellemi fejlődésről tettek tanúságot. A gyógyultak voltak Rockefellerék legjobb szövetségesei.

Nagy propagandát indítottak a talaj beszennyezésének megakadályozására. Es egy éven belül nemcsak a horogféreg tűnt el, hanem a tifusz, a vérhas és sok más bélbetegség is. Rockefellerék nem remélt győzelmet arattak. A diadal teljes volt... Mindez harminchat évvel ezelőtt történt. A járványok elleni drámai világhadjárat részleteit és történetét írta meg egészen a mai napig Victor Heiser, a Rockefeller-Alap vezetőorvosa. Könyve, amelynek címe: „Egy orvos bejárja a világot”, egy esztendő óta a legnagyobb sikerek egyike az angol nyelvterületen.

BÉLYEGROVAT

Az egyes államok már régen rájöttek arra, hogy a legjobb idegenforgalmi propaganda a postabélyeg. Festői vidékek látképei, várkastélyromok képei sűrűn jelentek meg a bélyegeken. Az utóbbi időben a festői népviselet is ert hódít a postai értékgjegyeken s Románia mellett Svájc, Németország és Ausztria jellegzetes népviseleteit lehet a bélyegeken látni. A legújabb ilyen bélyegeket Ausztria, Németország és Svájc adták ki.

Érdekes, hogy Svájc és Ausztria népviseletei — ezeken a bélyegeken is, — mennyire hasonló tanak egymáshoz.

LEGUJABB

Hitler és Mussolini felajánlják közvetítő jószolgálatukat Kinának és Japánnak

Ervek a Csang-Kai-Sek tábornagy meggyőzésére. Remélik a két sárga ország összefogását

Londonból jelentik: A munkáspárti „Daily Herald” szerint Hitler, Mussolini támogatásával rövidesen felajánlja közvetítését a japán—kinai háboruban. A német diplomácia igyekszik meggyőztetni Csang-Kai-Sekkel, hogy ez a legjobb és legutolsó alkalom, mert a sanghaji és hopeji vereségek után, valamint lőszerhiány miatt Kína hasztalan álmodozik végső győzelemről és hiába vár segítséget a brüsszeli értekezlettől és a nyugati hatalmaktól, mert a háború folytatása esetén Kína a kommunisták és a Szovjet befolyása alá kerülne.

Németország sokkal kedvezőbb feltételeket érhet el Tokióban, mint Nanking. Japán is rábeszéli ugyanis arra, hogy fogadja el azt, amit most kaphat és ne keveredjék hosszú, végnélküli háboruba, mely csak a Szovjet mal-

mára hajtáná a vizet. Ma még fennáll az a lehetőség, hogy Kína — belátva, hogy most is cserben hagyták, mint 1933-ban — végleg kezet fog Japánnal. Csang-Kai-Sek, aki inkább kommunistaellenes, mint japánellenes, nem fog elzárkózni ez érvek elől.

EGY ANGOL HADITUDÓSÍTÓ HŐSI HALÁLA.

Londonból jelentik: A „Daily Telegraph” haditudósítója, Pembroke csütörtökön reggel a sanghaji francia negyedben hősi halált halt. A haditudósító a francia negyed egyik megfigyelő pontjáról szemlélte a Nantao körüli harcokat. Egyszerre gépfegyvertű zudat a francia negyedre és Pembroke több barátját találva, holtan esett össze.

Stalin csak az új választások után kapja meg az államfői címet

Bosadnyik címmel ruházzák fel és mint államfőt, a szovjet alkalmazójának kiáltják ki

Párizsból jelentik: Stalin, aki a bolsevista forradalom huszadik évfordulóján hivatalos formában államfői címet akart fölvenni, tervének végrehajtását kénytelen ismét elhalasztani. A „Matin” értesülése szerint a Komintern és a kommunista párt felelős köreiben Stalin terve kemény ellenállásba ütközik. Az ellenzék a rémuralommal sem sikerült leszerelni. Kun Béla letartóztatása is ezzel az ügygel áll összefüggésben. Kun Béla ugyanis még júliusban többek nevében üzenetet intézett a Komintern elnökségéhez, melyben kifejti, hogy a szovjet alkotmány tervbevett módosítása a Szovjetet a

fasiszta rendszer útjaira tereli és megakadályozza a nemzetközi fasisztaellenes küzdelem folytatását. Stalin környezetében nagy riadalmat keltett az üzenet. Attól tartottak, hogy Kun Béla állásfoglalása a nyugateurópai kommunista pártokban szakadást idéz elő. Ezért tartóztatták le Kun Bélát és több társát.

A „Matin” értesülése szerint valószínű, hogy a szovjet-tanács az új választások után fogja felajánlani Stalinnak az államfői címet. Az orosz történelmi mult irányadó esetére hivatkozva, Stalint Bosadnyik címmel ruházzák fel és mint államfőt a Szovjet oltalmazójának kiáltják ki.

Anglia előzetes tájékoztatásokat kezd a németekkel és olaszokkal való kiegyezés érdekében

Lord Halifax miniszter Hitlerhez utazik. — Eden Grandival tárgyal

Londonból jelentik: Több angol lap, köztük a Daily Herald, Daily Mail és Daily Express jelenti, hogy lord Halifax tervezett berlini útja kapcsolatban áll azzal a beszéddel, amelyet Chamberlain a lordmajor avatási lakónegyében mondott. A beszéd a lapok arra is, hogy ez a beszéd az Anglia és a róma-berlini tengely között megindítandó bizalmas eszmecsere előjátékának tekinthető. A Daily Express szerint végre kezdenek szétoszlani az Európa egén tornyosuló viharfelhők. A Daily Mail szerint Chamberlain határozta el a kormány megalakítása után, hogy Halifax lordot Berlinbe küldi s az ő útján Hitlerrel őszinte beszélgetést folytat az angol-német viszonyról. Chamberlain azt várja, hogy az eszmecsere folyamán kialakul az a kedvező légkör, amelyben meg lehet majd tárgyalni minden homloktérben álló politikai kérdést, köztük Németország gyarmati követelését is.

Szerda este diplomáciai úton közölték Hitlerrel az angol kormányt az azt a remé-

nyét, hogy Halifax berlini látogatása során találkozhat majd Hitlerrel. A Daily Express szerint a megbeszélés célja Németország panaszainak és diplomáciai céljainak meghallgatása és tisztázása. Lord Halifax valószínűleg november 23-án utazik Berlinbe és visszatérése után jelentést tesz kormányának. Az Eden és Grandi között újból fölvetett érintkezés arra a reményre jogosít, hogy Mussolini rövidesen megkezdje az önkéntesek elszállítását Spanyolországból, ami lehetővé teszi, hogy az angol kormány megkezdje tanácskozását Mussolinivel a földközi-tengeri közlekedési jog fenntartásáról. A munkáspárti Daily Herald szerint a berlini megbeszéléssel egyidőben lord Perth római angol nagykövet eszmecserét kezd olasz politikai körökkel. Mindkét lépést a francia kormány tudtával teszik meg. Ha az előzetes megbeszélések reményt nyújtanak a sikerre, szó lehet a formális tárgyalások megindításáról. Németország szempontjából a gyarmati követelések alkotják a főkérdés-

A braziliai új alkotmányra a katonaság letette az esküt

Newyorkból jelentik: Braziliából csak kerülő úton érkeznek hírek, mert valamennyi braziliai távbeszélő vonal ellenőrzés alatt áll. Argentín lapok szerint az államcsíny végrehajtása a legnagyobb rendben ment végbe. A katonaság puska-lövés nélkül megszállotta a középületeket és a hadsereg felesküldött Vargas elnöknek.

A cseh kormánykoalíció egyik vezető lapja a magyar nyelv kötelező oktatását követeli

Prágából jelentik: A cseh párthoz közelálló „Novosty” című lap követeli, hogy az iskolákban főványesítsék a magyar nyelv oktatását. Megállapítja a lap hogy a szlovák ifjúság az iskolákban kapott hiányos oktatás következtében nem felel meg a gyakorlati élet követelményeinek. A fiatal nemzedék nyelvi iskolázottsága teljesen hiányos. A középiskolákban a latin, francia, angol, román és német nyelvekre szorítják őket, de ugyanakkor megelégednek arról a nyelvről, amelyre ebben az államban szükség van: a magyar nyelvről. Tegyük félre — ugymond — minden bigott előítéletet és követeljük a magyar nyelv kötelező tanítását minden szlovák közép- és szakiskolában.

Apróhirdetések

Apróhirdetések díja szavanként 3 le, vastagabb betűvel 6 le. Legkisebb apróhirdetés ára 30 le. Az állástkeresőknek 33 százalék kedvezmény. Cim a kiadóban 19 le.

Lakás

Különbejárato
butorzott szoba november 15-ére kiadó. Cim a kiadóban.

Egy szoba,
előszoba, konyha, speiz kiadó. Oradea, Strada Bratianu No. 52.

2 szobás
utcai lakás mellékhelyiségekkel azonnal kiadó. Vajna, Oradea, Str. Gen. Holban 22.

Kiadó
december 1-re 2 szobás mellékhelyiségekkel álló uri lakás. Oradea, Str. Moldova 22.

Hűlőpéle

Háziszóttos gyapjúkermék,
jutta futószőnyegek készültek a Katalin-telepi Leánypatronázban. Érdeklődni lehet a Szent Vince-intézetben. Telefon 612. Megrendelhető bármilyen

Eladó
karácsonyi ajándéknak igen alkalmas szép, lapos, duplafedelű arany fértóra. — Közelebbi megtudható a kiadóhivatalban.

Tükrös üzleti kassza,
4 lámpás telepes rádió anódpótló, accumulator töltő, Celestino hangszóró eladó. Oradea, Strada profesor Titeica 26. szám.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körforgógépén Oradea, Str. Regele Carol II. No. 8.

Adás-vétel

Fényképező gépet
(filmest) vennék. Hartmann, Oradea, Strada Pasteur No. 35.

2 darab
női télikabát eladó. — Oradea, Str. Pasteur 13

3 darab vaskályha
eladó. Oradea, Strada Negruzzi 18. szám.

Eladó
két öszecsukható erős vasagy és egy 4 késes tiroli kaposzta gyalu. Oradea, Aurel Vlaicu 32.

Egy szmoking
középterműre eladó. — Oradea, Strada Nicolae Zsiga 50. szám.

Eladó
két antik ruhás szekrény. Oradea, Str. Ioan Ghica No. 18.

Megvételre keresek
használt, de jó karban lévő magyar-német és német-magyar szótárt Bővebbet a kiadóhivataltól.

Kisebb üzem céljaira
alkalmas ház, istállóval, pincékkel, stb. eladó. Oradea, Strada Nicolae Zsiga 46.

Alkalmazás

Jobb nőt
felvez magános uriaszony. Oradea, Regele Ferdinand 69. I. em. 5. szám.

Gyümölcsöshöz
szakmunkást vagy kerestést keres dr Kaczián Kálmán szőlőbirtokos, Oradea, Str. Ciardaş 46. szám.